

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

4^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 15 Σεπτεμβρίου 2023 με την εξής σύνθεση: Βασιλική Καραδήμα Πρόεδρος, Μαργαρίτα Κανάβα Εισηγήτρια και Μαρία Μανδράκη Μέλη.

Για να εξετάσει α) την από 31.07.2023 με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 1178/1.08.2023 Προδικαστική Προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» (εφεξής ο «πρώτος προσφεύγων»), που εδρεύει στην «...», όπως εκπροσωπείται νόμιμα και β) την από 4.08.2023 με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 1197/4.08.2023 Προδικαστική Προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» (εφεξής ο «δεύτερος προσφεύγων»), που εδρεύει στην «...», όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά του «...» (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα και κατά της με αριθμ. πρωτ. Φ.800/40/8207/Σ.2108/25.07.2023 απόφασης του Διευθυντή-Συντονιστή του Τμήματος Προμηθειών, περί έγκρισης του από 9.07.2023 Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού, σχετικά με τον έλεγχο των δικαιολογητικών κατακύρωσης του προσωρινού αναδόχου. Στην εν λόγω απόφαση ενσωματώνεται η με αριθμ. πρωτ. Φ.800/28/6070/Σ.1570/30.05.2023 απόφαση του Διευθυντή-Συντονιστή του Τμήματος Προμηθειών, περί έγκρισης του από 23.05.2023 Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού, σχετικά με τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικών και οικονομικών προσφορών και ανακήρυξης προσωρινού αναδόχου (εφεξής η «προσβαλλόμενη») και

Κατά του παρεμβαίνοντος επί της πρώτης και δεύτερης προσφυγής οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» (εφεξής ο «παρεμβαίνων»), που εδρεύει στο «...», όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την προδικαστική προσφυγή του ο πρώτος προσφεύγων αιτείται την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης, κατά το σκέλος που αφενός μεν απορρίφθηκε η προσφορά του και αφετέρου κρίθηκε αποδεκτή η

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

προσφορά του παρεμβαίνοντος και ανακηρύχθηκε οριστικός ανάδοχος του διαγωνισμού.

Με την προδικαστική προσφυγή του, ο δεύτερος προσφεύγων αιτείται την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης κατά το σκέλος που αφενός μεν κρίθηκαν αποδεκτές οι προσφορές του παρεμβαίνοντος και του οικονομικού φορέα «...» και ανακηρύχθηκε ο παρεμβαίνων οριστικός ανάδοχος του διαγωνισμού και αφετέρου δεν απορρίφθηκε η προσφορά του πρώτου προσφεύγοντος για επιπρόσθετους λόγους από τους αναφερόμενους στην προσβαλλόμενη.

Με τις παρεμβάσεις του επί αμφότερων των προσφυγών ο παρεμβαίνων επιδιώκει την απόρριψή τους.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της πρώτης προσφυγής έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο, κατά το άρθρο 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ.1 και 2 του Π.Δ. 39/2017, συνολικού ποσού 1.387,50 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό «...», την από 31.07.2023 πληρωμή στην ALPHA BANK και την εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης), το οποίο και υπολογίζεται με βάση την προϋπολογιζόμενη δαπάνη της σύμβασης σχετικά με την οποία ασκείται η πρώτη προδικαστική προσφυγή, ήτοι 277.500,00€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

2. Επειδή, για την άσκηση της δεύτερης προσφυγής έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο, κατά το άρθρο 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ.1 και 2 του Π.Δ. 39/2017, συνολικού ποσού 1.388 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό «...», την από 2.08.2023 πληρωμή στην ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ και την εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης).

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

3. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή με την υπ' αριθμ. «...» Διακήρυξη προκήρυξε δημόσιο διεθνή ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό με αντικείμενο «...», με κριτήριο κατακύρωσης της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς βάσει τιμής, συνολικής εκτιμώμενης αξίας 344.100,00€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α ο οποίος αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) στις 12.12.2023 με Α.Δ.Α.Μ. «...» καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο επίμαχος διαγωνισμός έλαβε συστημικό αριθμό «...». Ως εκ τούτου, ο επίδικος διαγωνισμός που προκήρυξε η αναθέτουσα αρχή ενόψει του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

4. Επειδή, αμφότερες οι προδικαστικές προσφυγές έχουν ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκαν στις 31.07.2023 η πρώτη προσφυγή και στις 4.08.2023 η δεύτερη στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 25.07.2023 και εν γένει παραδεκτά.

5. Επειδή, ο παρεμβαίνων κατέθεσε μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 11.08.2023, ήτοι εμπροθέσμως, δοθέντος ότι η υπό κρίση πρώτη προδικαστική προσφυγή κοινοποιήθηκε από την αναθέτουσα αρχή την 1.08.2023 και η δεύτερη προδικαστική προσφυγή 4.08.2023, την παρέμβασή του επί αμφοτέρων των προσφυγών, για την οποία θεμελιώνει άμεσο, προσωπικό και ενεστώως έννομο συμφέρον καθώς η προσφορά του έχει κριθεί αποδεκτή και έχει ανακηρυχθεί οριστικός ανάδοχος του διαγωνισμού.

6. Επειδή, ο δεύτερος προσφεύγων στις 16.08.2023, ήτοι εμπροθέσμως, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016, ως ισχύει μετά την τροποποίηση του με το ν. 4782/2021, δοθέντος ότι οι απόψεις της αναθέτουσας αρχής κοινοποιήθηκαν στις 10.08.2023, υπέβαλε μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού υπόμνημα επί των απόψεων και της παρέμβασης, το οποίο λαμβάνεται υπόψη από το Κλιμάκιο.

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

7. Επειδή, στο υπό κρίση διαγωνισμό έλαβαν μέρος τέσσερις οικονομικοί φορείς, ήτοι ο πρώτος και ο δεύτερος προσφεύγων, ο παρεμβαίνων και ο οικονομικός φορέας «...». Με τη με αριθμ. πρωτ. Φ.800/28/6070/Σ.1570/ 30.05.2023 απόφαση της αναθέτουσας αρχής αφενός μεν απορρίφθηκε η προσφορά του πρώτου προσφεύγοντος διότι στην οικονομική του προσφορά το εργατικό κόστος είναι χαμηλότερο του κατώτερου νόμιμου εργατικού κόστους, αφετέρου ο παρεμβαίνων ανακηρύχθηκε προσωρινός ανάδοχος του διαγωνισμού, ο οικονομικός φορέας «...» κατατάχτηκε δεύτερος σε σειρά μειοδοσίας και ο δεύτερος προσφεύγων τρίτος. Κατόπιν δε ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης του προσωρινού αναδόχου, με την προσβαλλόμενη απόφαση ανακηρύχθηκε ο παρεμβαίνων οριστικός ανάδοχος του διαγωνισμού.

8. Επειδή, ο πρώτος προσφεύγων, ως προσφέρων του υπό κρίση διαγωνισμού θεμελιώνει πρόδηλο έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της επίμαχης απόφασης, κατά το μέρος που αφορά στην απόρριψη της προσφοράς του. Σε περίπτωση δε που με απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ ακυρωθεί η απόρριψη της προσφοράς του προσφεύγοντος, χωρεί η μετ' εννόμου συμφέροντος προβολή εκ μέρους του προσφεύγοντος και νόμιμη εξέταση εκ μέρους της ΕΑΔΗΣΥ των λόγων που βάλλουν κατά της συμμετοχής των έτερων συμμετεχόντων, χωρίς να απαιτείται να εκδοθεί νέα απόφαση της αναθέτουσας αρχής σε συμμόρφωση προς την απόφαση αυτή και άρα, εν προκειμένω, εφόσον κριθεί ακυρωτέα η προσβαλλόμενη απόφαση κατά σκέλος που αφορά τον αποκλεισμό του πρώτου προσφεύγοντος, τότε με έννομο συμφέρον προβάλλονται από τον προσφεύγοντα ισχυρισμοί περί της απόρριψης της προσφοράς του παρεμβαίνοντος. Επίσης, εφόσον κριθεί νόμιμος ο αποκλεισμός του πρώτου προσφεύγοντος, μετ' εννόμου συμφέροντος αιτείται την ακύρωση της προσβαλλόμενης κατά το σκέλος που κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά του παρεμβαίνοντος, ως έχει προσφάτως κριθεί (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως της 2.7.2013 και 5.4.2016, αντιστοίχως επί των υποθέσεων C-100/12 Fastweb SpA και C-689/13 Puligienica Facility Esco SpA και απόφαση της 11.5.2017, επί της υποθέσεως C-131/16, Archus sp.z.

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

ο.ο και Gama Jacek Lipik). Επιπροσθέτως, βάσει της απόφασης του ΔΕΕ της 24 Μαρτίου 2021 (επί της υποθέσεως C-771/19, «...»), εφόσον δε κριθεί νόμιμος ο αποκλεισμός του πρώτου προσφεύγοντος, μετ' εννόμου συμφέροντος προβάλλει ισχυρισμούς κατά της προσφοράς του παρεμβαίνοντος που δεν σχετίζονται με τις πλημμέλειες για τις οποίες αποκλείστηκε η δική του προσφορά.

9. Επειδή, ο δεύτερος προσφεύγων, ως προσφέρων του εν θέματι διαγωνισμού του οποίου η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή και κατατάχθηκε, κατόπιν της απόρριψης της προσφοράς του πρώτου προσφεύγοντος, τρίτος σε σειρά μειοδοσίας, θεμελιώνει έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της προσβαλλόμενης ως βλαπτόμενος, κατά το μέρος που αφορά στην αποδοχή των προσφορών του παρεμβαίνοντος και του οικονομικού φορέα «...», ερειδόμενο στη ζημία του από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτων στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη των προσφορών τους, επιδιώκοντας ευλόγως να του ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση. Περαιτέρω, η προσβαλλόμενη, κατά το μέρος που απορρίπτει την προσφορά του πρώτου προσφεύγοντος είναι, καταρχάς, επωφελής ως προς το διατακτικό της για το δευτερο προσφεύγοντα και συνεπώς, η πράξη απόρριψης μίας προσφοράς δεν μπορεί, υπό το πρίσμα αυτό, να προσβληθεί παραδεκτά από άλλον συμμετέχοντα στον διαγωνισμό, με αίτημα την αντικατάσταση των αιτιολογιών της απόρριψης ή την προσθήκη επιπλέον τέτοιων. Ωστόσο, οι διαφορετικοί ή επιπλέον λόγοι απόρριψης προσφοράς μπορεί να προβληθούν από έτερο συνδιαγωνιζόμενο οικονομικό φορέα σε περίπτωση, που η αρχική απόρριψη ακυρωθεί ή ανακληθεί και η αρχικώς απορριφθείσα προσφορά γίνει εκ των υστέρων αποδεκτή, Ως εκ τούτου, εν προκειμένω, δοθέντος ότι ο πρώτος προσφεύγων αμφισβήτησε τον αποκλεισμό του δια της με αριθμ. ΓΑΚ 1178/2023 προδικαστικής προσφυγής, σε περίπτωση ευδοκίμησής της, οι λόγοι της δεύτερης προσφυγής ως προς την απόρριψη της προσφοράς του πρώτου προσφεύγοντος για επιπρόσθετους λόγους από τους αναφερόμενους στην προσβαλλόμενη θα προβάλλονται μετ' εννόμου συμφέροντος από το δεύτερο προσφεύγοντα.

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

10. Επειδή, το άρθρο 18 του Ν.4412/2016 " Δημόσιες Συμβάσεις Έργων Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 214/25/ΕΕ) (ΦΕΚ Α' 200/24.10.16) ορίζει ότι: «... 2. Κατά την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπισθεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α'...».

11. Επειδή, το άρθρο 53 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι: «1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών [...] 2. Τα έγγραφα της σύμβασης...περιέχουν ιδίως : ...ιβ) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων[...]ιζ) τους απαραίτους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς, ιη) όλους τους ειδικούς και γενικούς όρους για την εκτέλεση της σύμβασης, ιδίως δε την υποχρέωση της παρ. 2 του άρθρου 18 και τους όρους πληρωμής κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα (δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.λπ.),...».

12. Επειδή, το άρθρο 71 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «...Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίζουν να μην αναθέσουν τη σύμβαση στον προσφέροντα που υπέβαλε την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά όταν έχουν διαπιστώσει ότι η προσφορά δεν τηρεί τις ισχύουσες υποχρεώσεις, όπως αυτές προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18.[...]]».

13. Επειδή, το άρθρο 73 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «...4. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης οποιονδήποτε οικονομικό φορέα σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις: [...] ζ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος εκ προθέσεως σοβαρών απατηλών δηλώσεων,

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης [...]».

14. Επειδή, το άρθρο 88 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : « ...1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. [...] 2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφος 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, [...] 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18. [...]».

Επειδή έχει κριθεί νομολογιακά, αναφορικά με την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ελέγχει την αξιοπιστία μιας προσφοράς, ότι απορρέει από την προηγούμενη ύπαρξη αμφιβολιών ως προς αυτήν, λαμβανομένου υπόψη ότι το άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ το οποίο ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με το άρθρο 88 του ν. 4412/2016, έχει ως κύριο σκοπό να μην αποκλείεται προσφέρων από τη

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

διαδικασία χωρίς να του έχει δοθεί η δυνατότητα να δικαιολογήσει το περιεχόμενο της προσφοράς του η οποία φαίνεται υπερβολικά χαμηλή. Συνεπώς, μόνον εφόσον προκύπτουν τέτοιες αμφιβολίες οφείλει η αρμόδια επιτροπή αξιολογήσεως να ζητήσει τις προσήκουσες διευκρινίσεις ως προς τη σύνθεση της προσφοράς, προτού, ενδεχομένως, την απορρίψει. Αντιθέτως, στην περίπτωση που μια προσφορά δεν φαίνεται υπερβολικά χαμηλή, το εν λόγω άρθρο δεν εφαρμόζεται. Τέτοιες αμφιβολίες μπορεί να υφίστανται, μεταξύ άλλων, εάν προκύπτει αβεβαιότητα ως προς, αφενός, το κατά πόσον ορισμένη προσφορά τηρεί τη νομοθεσία της χώρας εντός της οποίας πρέπει να παρασχεθούν οι υπηρεσίες, στον τομέα αμοιβών του προσωπικού, συνεισφοράς στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και τηρήσεως των κανόνων ασφάλειας και υγιεινής στον χώρο εργασίας ή των πωλήσεων επί ζημία, και, αφετέρου, το κατά πόσον στην προσφερόμενη τιμή ενσωματώνονται όλες οι δαπάνες που προκύπτουν από τις τεχνικές πτυχές της προσφοράς (απόφαση της 8ης Οκτωβρίου 2015, Secolux κατά Επιτροπής, T-90/14, σκέψη 62). Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής εκτίμηση του κατά πόσον συντρέχει περίπτωση υπερβολικά χαμηλής προσφοράς διενεργείται σε δύο στάδια. Ειδικότερα, σε ένα πρώτο στάδιο, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες προσφορές «φαίνονται» ασυνήθιστα χαμηλές. Η χρήση του ρήματος «φαίνονται» σημαίνει ότι η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε μία εκ πρώτης όψεως εκτίμηση του κατά πόσον οι προσφορές είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Ως εκ τούτου, δεν επιβάλλεται στην αναθέτουσα αρχή η υποχρέωση να προβεί αυτεπαγγέλτως σε διεξοδική ανάλυση της συνθέσεως κάθε προσφοράς προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Δηλαδή η αναθέτουσα αρχή οφείλει μόνο να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες προσφορές περιέχουν ένδειξη ικανή να δημιουργήσει την υποψία ότι ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Αν δεν υπάρχει τέτοια ένδειξη στις υποβληθείσες προσφορές και αυτές δεν φαίνονται συνεπώς ασυνήθιστα χαμηλές, η αναθέτουσα αρχή δύναται να συνεχίσει την αξιολόγησή τους και τη διαδικασία αναθέσεως της συμβάσεως. Αντιθέτως, αν υφίστανται ενδείξεις ικανές να δημιουργήσουν την υποψία στην αναθέτουσα

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

αρχή ότι ορισμένη προσφορά ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλή, τότε αυτή οφείλει να προβεί, σε δεύτερο στάδιο, στον έλεγχο της συνθέσεως της προσφοράς προκειμένου να βεβαιωθεί ότι η προσφορά δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή. Επομένως, καθιερώνεται διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής στον εντοπισμό των προσφορών οι οποίες φαίνονται ως ασυνήθιστα χαμηλές, η δε έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, την οποία υπέχει η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση που εκτιμά ότι η οικονομική προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, είναι περιορισμένη και, εντεύθεν, δεν υποχρεούται να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της σύνθεσης κάθε προσφοράς, προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. (ΣΕ ΕΑ 12/2020), εκτός εάν κάποιος διαγωνιζόμενος προβάλει ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής υπερβολικά χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζομένου, οπότε γεννάται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιωδών αυτών ισχυρισμών διαλαμβάνοντας ειδικά αιτιολογημένη κρίση σχετικά με το εάν η επίμαχη οικονομική προσφορά είναι ή όχι ασυνήθιστα χαμηλή, ύστερα από εκτίμηση όχι απλώς μόνο του εκ μέρους του προσφεύγοντος ισχυρισμών αλλά και της λυσιτέλειας των αναγκαίων διευκρινήσεων, κατ' εφαρμογή της προαναφερόμενης διάταξης του άρθρου 88 του ν.441.2016.

15. Επειδή, το άρθρο 92 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «...5. *Ειδικά κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης και ανεξάρτητα από το είδος της διαδικασίας που επιλέγεται από την αναθέτουσα αρχή: α) η αναθέτουσα αρχή, ζητά από τους οικονομικούς φορείς να αναφέρουν υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης, στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τις πληροφορίες/στοιχεία των σημείων α' έως στ' της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 και β) οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, στην προσφορά τους να περιλαμβάνουν τις πληροφορίες/στοιχεία της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010.[...]*».

16. Επειδή, το άρθρο 95 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «...5. *Στις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, ισχύουν επιπλέον τα ακόλουθα: α) η τιμή του προς*

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

προμήθεια αγαθού ή της παρεχόμενης υπηρεσίας δίνεται ανά μονάδα, όπως καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Στην τιμή περιλαμβάνονται οι υπέρ τρίτων κρατήσεις, καθώς και κάθε άλλη επιβάρυνση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, για παράδοση του υλικού ή της παρεχόμενης υπηρεσίας στον τόπο και με τον τρόπο που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης.[...]».

17. Επειδή, στους κρίσιμους για την εξέταση των υπό κρίση προσφυγών όρους της διακήρυξης προβλέπεται ότι : «...1.3 Συνοπτική Περιγραφή φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της σύμβασης Αντικείμενο της σύμβασης είναι η παροχή Υπηρεσιών «...» [...] Η διάρκεια της σύμβασης ορίζεται σε 18 μήνες. Αναλυτική περιγραφή του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της σύμβασης δίδεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α» της παρούσας διακήρυξης [...] 2.2.3 Λόγοι αποκλεισμού Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης (διαγωνισμό) οικονομικός φορέας, εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του (εάν πρόκειται για μεμονωμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή σε ένα από τα μέλη του (εάν πρόκειται για ένωση οικονομικών φορέων) ένας ή περισσότεροι από τους ακόλουθους λόγους: [...] 2.2.3.4. Αποκλείεται από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, οικονομικός φορέας σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις: [...] (ζ) Εάν έχει κριθεί ένοχος εκ προθέσεως σοβαρών απατηλών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2.2.9.2 της παρούσας, [...] 2.2.3.5 Εάν στις ως άνω περιπτώσεις (α) έως (θ) η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί με αμετάκλητη απόφαση, αυτή ανέρχεται σε τρία (3) έτη από την ημερομηνία έκδοσης πράξης που βεβαιώνει το σχετικό γεγονός [...] 2.4.4 Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά» / Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών Η Οικονομική Προσφορά συντάσσεται με βάση το αναγραφόμενο στην παρούσα κριτήριο ανάθεσης τιμής. Η τιμή της παρεχόμενης υπηρεσίας δίνεται σε ευρώ ανά μονάδα. Στην τιμή

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

περιλαμβάνονται οι υπέρ τρίτων κρατήσεις, ως και κάθε άλλη επιβάρυνση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., για την παροχή των υπηρεσιών στον τόπο και με τον τρόπο που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Οι υπέρ τρίτων κρατήσεις υπόκεινται στο εκάστοτε ισχύον αναλογικό τέλος χαρτοσήμου 3% και στην επ' αυτού εισφορά υπέρ ΟΓΑ 20% [...] Στην οικονομική προσφορά θα πρέπει να επιλέγεται με σαφήνεια ένας από τους τρόπους πληρωμής που περιγράφονται στην παρ. (5.1) της παρούσας διακήρυξης. [...] 2.4.6 Λόγοι απόρριψης προσφορών Η Αναθέτουσα Αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) η οποία αποκλίνει από απαραίτους όρους περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, ή δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται στην παρούσα και συγκεκριμένα στις παραγράφους [...] 2.4.4. (Περιεχόμενο φακέλου οικονομικής προσφοράς, τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών), β) η οποία περιέχει ατελείς, ελλιπείς, ασαφείς ή λανθασμένες πληροφορίες ή τεκμηρίωση, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που περιέχονται στο ΕΕΕΣ, εφόσον αυτές δεν επιδέχονται συμπλήρωσης, διόρθωσης, αποσαφήνισης ή διευκρίνισης ή, εφόσον επιδέχονται, δεν έχουν αποκατασταθεί από τον προσφέροντα, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας, σύμφωνα το άρθρο 102 του ν. 4412/2016 και την παρ. 3.1.2.1 της παρούσας διακήρυξης [...] θ) εφόσον διαπιστωθεί ότι είναι ασυνήθιστα χαμηλή διότι δε συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν.4412/2016 [...] 5. ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ 5.1 Τρόπος πληρωμής 5.1.1. Η πληρωμή του αναδόχου θα πραγματοποιηθεί με το 100% της συμβατικής αξίας μετά την οριστική παραλαβή των υπηρεσιών. Η πληρωμή του συμβατικού τιμήματος θα γίνεται με την προσκόμιση των νομίμων παραστατικών και δικαιολογητικών που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 200 παρ. 5 του ν. 4412/2016, καθώς και κάθε άλλου δικαιολογητικού που τυχόν ήθελε ζητηθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες που διενεργούν τον έλεγχο και την πληρωμή. 5.1.2. Τον Ανάδοχο βαρύνουν οι υπέρ τρίτων κρατήσεις, ως και κάθε άλλη επιβάρυνση, σύμφωνα με την κείμενη

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

νομοθεσία, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., για την παροχή των υπηρεσιών στον τόπο και με τον τρόπο που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Ιδίως βαρύνεται με τις ακόλουθες κρατήσεις: α) Κράτηση 0,1% η οποία υπολογίζεται επί της αξίας κάθε πληρωμής προ φόρων και κρατήσεων της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης Υπέρ της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων β) Κράτηση ύψους 0,02% υπέρ της ανάπτυξης και συντήρησης του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, η οποία υπολογίζεται επί της αξίας, εκτός ΦΠΑ, της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης. Το ποσό αυτό παρακρατείται σε κάθε πληρωμή από την Αναθέτουσα Αρχή στο όνομα και για λογαριασμό του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 36 του ν. 4412/2016. γ) Κράτηση 0,06% η οποία υπολογίζεται επί της αξίας κάθε πληρωμής προ φόρων και κρατήσεων της αρχικής καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης υπέρ της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (άρθρο 350 παρ. 3 του ν. 4412/2016) . Οι υπέρ τρίτων κρατήσεις υπόκεινται στο εκάστοτε ισχύον αναλογικό τέλος χαρτοσήμου 3% και στην επ' αυτού εισφορά υπέρ ΟΓΑ 20%. Με κάθε πληρωμή θα γίνεται η προβλεπόμενη από την κείμενη νομοθεσία παρακράτηση φόρου εισοδήματος αξίας 8% επί του καθαρού ποσού.[...] 6.2 Διάρκεια σύμβασης 6.2.1. Η διάρκεια της Σύμβασης ορίζεται σε δέκα οκτώ (18) μήνες. Το εν χρονικό διάστημα αρχίζει από την ημερομηνία υπογραφής του συμφωνητικού ή από την ημερομηνία που ορίζεται σε αυτό και λήγει είτε σε δήλη ημερομηνία ή προθεσμία είτε, εφόσον υπάρχουν ενδιάμεσα επιμέρους παραδοτέα, με την υποβολή του τελευταίου παραδοτέου στον χρόνο που ορίζεται στο συμφωνητικό [...] ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Β» ΣΤΗ ΔΚΞΗ «...» ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ – ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ 1. Υπενθυμίζεται ότι εταιρείες παροχής υπηρεσιών «...» πρέπει να αναφέρουν στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τα εξής: α. Τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο. β. Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας. γ. Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι. δ. Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων. ε. Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά. 2.

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

Στην προσφορά θα πρέπει να υπολογισθεί εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών, των αναλώσιμων, του εργολαβικού κέρδους και των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να

επισυναφθεί στην προσφορά, αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι. 3. Για την κάλυψη των αναγκών της παρούσας σύμβασης, απαιτούνται τουλάχιστον 12 εργαζόμενοι. Οι απαιτούμενες ώρες εργασίας για το σύνολο των «...» ανέρχονται σε 456 εβδομαδιαίως και αναλύονται με βάση την ισχύουσα νομοθεσία για τους εργαζόμενους (πενθήμερο, 8ωρο και 40 ώρες εβδομαδιαίως) ως εξής: α. Καθημερινές (Δευτέρα έως και Παρασκευή) 72 ώρες/ ημέρα ήτοι 360 ώρες εβδομαδιαίως (9 άτομα X 8 ώρες X 5 ημέρες = 360 ώρες εργασίας). β. Σαββατοκύριακα και αργίες 48 ώρες / ημέρα ήτοι 96 ώρες εβδομαδιαίως (6 άτομα X 8 ώρες X 2 ημέρες = 96 ώρες εργασίας)...». Κατά δε τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν, όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων. Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνολολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία. Επομένως, η αναθέτουσα αρχή θεσπίζοντας τους όρους της διακήρυξης αυτοδεσμεύεται και είναι υποχρεωμένη να τους εφαρμόσει χωρίς παρεκκλίσεις. Παρομοίως, οι διαγωνιζόμενοι πρέπει να τηρούν απολύτως τους όρους της διακήρυξης και να υποβάλλουν την προσφορά τους σύμφωνα με αυτούς.

19. Επειδή, ο πρώτος προσφεύγων ισχυρίζεται ότι μη νομίμως απορρίφθηκε η προσφορά του με την αιτιολογία ότι υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους. Και τούτο διότι το δηλωθέν εργατικό κόστος ανέρχεται σε 265.340,96€ και είναι υψηλότερο του ποσού των 259.459,28€ που δηλώνει ως εργατικό κόστος ο παρεμβαίνων στην

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

οικονομική του προσφορά και άρα ,κατά παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, η αναθέτουσα αρχή με διαφορετικά κριτήρια απέρριψε την προσφορά του, καθώς, μολονότι η οικονομική προσφορά του παρεμβαίνοντος υπολείπεται της δικής του, κρίθηκε αυτή αποδεκτή, ενώ απορρίφθηκε η υψηλότερη δική του. Επίσης, ο πρώτος προσφεύγων προβάλλει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι παντελώς ανατιολόγητη, διότι δεν αναφέρει ποιο είναι το ελάχιστο νόμιμο εργατικό κόστος ώστε να δύναται να ελεγχθεί η ορθότητα των υπολογισμών της αναθέτουσας αρχής, πολλώ μάλλον που οι υπολογισμοί της δεν έγιναν από τα αρμόδια όργανα αλλά αόριστα από εξωτερικό συνεργάτη, χωρίς περαιτέρω στοιχεία.

20. Επειδή, σύμφωνα με το από 23.05.2023 Πρακτικό, η Επιτροπή Διαγωνισμού έλεγξε τις οικονομικές προσφορές των διαγωνιζομένων μόνον ως προς το ελάχιστο νόμιμο εργατικό κόστος και δη με βάση «διευκρινίσεις» που χορηγήθηκαν από εξωτερικό συνεργάτη, καθώς, ως αναφέρεται, αυτή στερείται εξειδικευμένων οικονομικών και νομικών γνώσεων προκειμένου να προβεί στη σχετική αξιολόγηση. Περαιτέρω, στο ως άνω Πρακτικό, ούτε μνημονεύεται το περιεχόμενο των επίμαχων «διευκρινίσεων» του εξωτερικού συνεργάτη, ούτε αναλύεται για ποιο συγκεκριμένο λόγο και επί τη βάση ποίων παραδοχών και τιμών κρίθηκε ότι η οικονομική προσφορά του πρώτου προσφεύγοντος υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους και άρα βασίμως κατ'αρχάς ο πρώτος προσφεύγων υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία ακρίτως υιοθετεί το από 23.05.2023 Πρακτικό, στερείται νόμιμης αιτιολογίας ως προς την απόρριψη της προσφοράς του. Ωστόσο, η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις της, συμπληρώνοντας νομίμως την αιτιολογία της προσβαλλόμενης, κατ' άρθρον 365 του ν. 4412/2016, αναφέρει ότι η απόρριψη της προσφοράς του πρώτου προσφεύγοντος ερείδεται στο γεγονός ότι δηλώνει στην ανάλυση της οικονομικής του προσφοράς ότι έχει υπολογίσει το εργατικό κόστος με βάση εαφαλμένο κατώτατο ωρομίσθιο ποσού 4.1024€, καθώς το κατώτατο ελάχιστο νόμιμο ημερομίσθιο από 1.01.2023 ανέρχεται σε 4.2776€. Επί δε της ως άνω ειδικότερης απορριπτικής αιτιολογίας, ο πρώτος προσφεύγων ουδέν αντιλέγει, ενώ αλυσιτελώς προβάλλει ότι δηλώνει υψηλότερο εργατικό κόστος

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

από τον παρεμβαίνοντα, δοθέντος ότι η απόρριψη της προσφοράς του δεν ερείδεται στο όποιο δηλωθέν συνολικό εργατικό κόστος αλλά στη συγκεκριμένη τιμή ημερομισθίου που ελήφθη υπόψιν από τον πρώτο προσφεύγοντα για τον υπολογισμό του εργατικού κόστους, πλημμέλεια που, κατά την αναθέτουσα αρχή, δεν παρουσιάζει η προσφορά του παρεμβαίνοντος και άρα, εν προκειμένω δεν συντρέχει παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Ομοίως, για τον ίδιο λόγο αλυσιτελώς ο πρώτος προσφεύγων παραθέτει την ανάλυση του εργατικού κόστους της οικονομικής του προσφοράς, η οποία, ως προκύπτει από τις απόψεις (βλ. παρ. 2α), ελήφθη υπόψιν από την αναθέτουσα αρχή μαζί με τις παρασχεθείσες από τον πρώτο προσφεύγοντα διευκρινίσεις, παρά ταύτα όμως έκρινε την προσφορά του αποκλειστέα. Επομένως, βάσει των προεκτεθέντων, ο σχετικός λόγος της πρώτης προσφυγής θα πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

21. Επειδή, εξάλλου, ο πρώτος προσφεύγων ισχυρίζεται περαιτέρω, ότι μη νομίμως κρίθηκε αποδεκτή η οικονομική προσφορά του παρεμβαίνοντος διότι υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους, καθώς έχει υπολογίσει μικρότερο αριθμό εργαζομένων από το απαιτούμενο, επί τη βάση έτους 365 ημερών, χωρίς όμως να λαμβάνει υπόψιν ότι το έτος 2024 ο μήνας Φεβρουάριος θα έχει 29 ημέρες και άρα αυτή η μια επιπλέον ημέρα που αντιστοιχεί σε 72 εργατώρες συνεπάγεται τη διαφοροποίηση της οικονομικής του προσφοράς, δοθέντος ότι δεν τις έχει συμπεριλάβει στον υπολογισμό του αναγκαίου προσωπικού και του εργατικού κόστους.

22. Επειδή, στον όρο 6.2 της διακήρυξης προβλέπεται ότι η διάρκεια της υπό ανάθεση σύμβασης είναι δεκαοκτώ μήνες. από την ημερομηνία υπογραφής της. Ως εκ τούτου, ουδόλως ορίζεται ρητώς ότι η σύμβαση θα εκκινήσει σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα εντός του έτους 2023 ή από την αρχή το έτους 2024, ώστε να συντρέχει υποχρέωση των διαγωνιζομένων να υπολογίσουν στην οικονομική τους προσφορά το μήνα Φεβρουάριο 2024 ως δίσεκτο με 29 ημέρες. Συνεπώς, οι αιτιάσεις του πρώτου προσφεύγοντος περί εσφαλμένου υπολογισμού του εργατικού κόστους από τον παρεμβαίνοντα λόγω μη συμπερίληψης προσωπικού και κόστους για μια επιπλέον ημέρα ως προς το μήνα Φεβρουάριο 2024 ερείδονται επί προϋπόθεσης που δεν

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

προκύπτει από το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού και, άρα, δοθέντος ότι δεν είναι επιτρεπτός ο αποκλεισμός οικονομικού φορέα λόγω μη τήρησης υποχρέωσης η οποία δεν προκύπτει ρητώς από τα σχετικά με τη διαγωνιστική διαδικασία έγγραφα, ο σχετικός λόγος της πρώτης προσφυγής θα πρέπει απορριφθεί.

23. Επειδή, εφόσον, κατά τα ανωτέρω συντρέχει νόμιμος λόγος αποκλεισμού της προσφοράς του πρώτου προσφεύγοντος, βάσει των όσων έγιναν δεκτά υπό σκέψη 9, οι λόγοι της δεύτερης προσφυγής περί απόρριψης της προσφοράς του πρώτου προσφεύγοντος για επιπρόσθετους λόγους από τους αναφερόμενους στην προσβαλλόμενη θα πρέπει να απορριφθούν ως άνευ εννόμου συμφέροντος και απαραδέκτως προβαλλόμενοι

24. Επειδή, ο δεύτερος προσφεύγων με τον πρώτο λόγο της δεύτερης προσφυγής του προβάλλει ότι μη νομίμως κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά του παρεμβαίνοντος διότι δεν έχει υπολογίσει στην οικονομική του προσφορά την παρακράτηση φόρου 8%, ως απαιτείται από τη διακήρυξη και σε αντίθεση με την παγίως κρατούσα νομολογία επί του ζητήματος.

25. Επειδή, κατά την γνώμη που επικράτησε στο Κλιμάκιο, η επίμαχη παρακράτηση φόρου εισοδήματος, πρόδηλα δεν αποτελεί κράτηση υπέρ του Δημοσίου ούτε, όμως, εμπίπτει στην έννοια της «κάθε άλλης επιβάρυνσης» που περιλαμβάνεται στην τιμή της παρεχόμενης υπηρεσίας κατά τις διατάξεις της παρ. 2.4.4 και 5.1.2 καθώς και το Παράρτημα Β΄ της ένδικης διακήρυξης, οι οποίες επαναλαμβάνουν τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 95 του ν. 4412/2016, όπως αυτές ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο. Τούτο, διότι η προείσπραξη του φόρου εισοδήματος, που αφαιρείται από την αξία της πληρωμής του αναδόχου, έχει προσωρινό χαρακτήρα, αφού η τελική απόδοση ή μη του παρακρατηθέντος ποσού στο Δημόσιο εξαρτάται από το ύψος της φορολογικής υποχρέωσης του αναδόχου, ανάλογα με τα ετήσια κέρδη ή το καθαρό εισόδημα που αυτός δηλώνει, σε σχέση με τα ποσά φόρου που έχουν παρακρατηθεί. Εξάλλου, όπως έχει κριθεί (ΕΣ Ολ. 807/1997, ΕΣ Τμήμα Ι 460/2016 κ.ά.), η ενεργούμενη παρακράτηση για τον προκαταβαλλόμενο φόρο εισοδήματος, μολοντί αποδίδεται στο Δημόσιο, αποτελεί στοιχείο του ενεργητικού της περιουσίας του φορολογούμενου, ο

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

οποίος και δικαιούται, τηρώντας τη νόμιμη διαδικασία, να το αναζητήσει στις περιπτώσεις που δεν οφείλεται. Επομένως, ο φόρος εισοδήματος που παρακρατείται κατά την έκδοση της εντολής πληρωμής του αναδόχου δεν απομειώνει το συμβατικό αντάλλαγμα, ώστε να συνιστά στοιχείο που επιβαρύνει το κόστος εκτέλεσης της δημόσιας σύμβασης. Η παραδοχή της αντίθετης άποψης, κατά την οποία η παρακράτηση φόρου εντάσσεται στις επιβαρύνσεις του αναδόχου δημόσιας σύμβασης που πρέπει να υπολογίζονται στη διαμόρφωση της τιμής της οικονομικής προσφοράς του, προσαιξάνει το συμβατικό αντάλλαγμα της υπηρεσίας στην παροχή της οποίας αποσκοπεί ο διαγωνισμός και καταλήγει σε αντίστοιχη επιβάρυνση της αναθέτουσας αρχής, η οποία αφενός υποχρεούται να προσαιξάνει ανάλογα τον προϋπολογισμό της σύμβασης, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται στην εξεύρεση των απαραίτητων οικονομικών πόρων για την προκήρυξη του διαγωνισμού, αφετέρου υποχρεώνεται, τελικά, στην καταβολή ενός ποσού (του ποσού της παρακράτησης) το οποίο μπορεί να επιστραφεί εξ ολοκλήρου στον ανάδοχο μετά την εκκαθάριση του ετήσιου φόρου εισοδήματος και, πάντως, (υπολογιζόμενο επί της καθαρής αξίας του τιμολογίου, ήτοι, επί της αξίας του τιμολογίου μετά την αφαίρεση των νόμιμων κρατήσεων) δεν αντιστοιχεί στο φορολογητέο κέρδος του αναδόχου από τη συγκεκριμένη σύμβαση. Ενόψει αυτών, εφόσον δεν υπάρχει ρητή και σαφής πρόβλεψη στην ένδικη διακήρυξη ότι οι οικονομικές προσφορές οφείλουν, επί ποινή απαραδέκτου, να εμπεριέχουν το πιο πάνω ποσοστό φόρου εισοδήματος που παρακρατείται κατά την πληρωμή του αναδόχου, ούτε, άλλωστε, το αντίθετο συνάγεται από το περιληφθέν στον πίνακα ανάλυσης οικονομικής προσφοράς του Παραρτήματος Β΄ της διακήρυξης, το οποίο, αναφερόμενο σε νόμιμες κρατήσεις επί της αξίας του τιμολογίου, δεν αναφέρεται στην εν λόγω παρακράτηση, ούτε, όμως, (το αντίθετο) συνάγεται από το άρθρο 5.1.2 της ένδικης διακήρυξης, το οποίο δεν ρυθμίζει τον τρόπο σύνταξης των οικονομικών προσφορών, αλλά τον τρόπο πληρωμής του αναδόχου (και, ως εκ τούτου, η αναφορά του στην παρακράτηση φόρου εισοδήματος 8% επί της καθαρής αξίας του τιμολογίου δεν αρκεί για να θεμελιώσει υποχρέωση προσδιορισμού της προσφερόμενης τιμής κατόπιν συνυπολογισμού της εν

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

λόγω παρακράτησης), δεν συντρέχει λόγος απόρριψης της προσφοράς του παρεμβαίνοντος για τον λόγο ότι δεν συμπεριέλαβε στην προσφορά του την εν λόγω παρακράτηση (*ad hoc* ΔΕΦΑΘ 211/2023 ,2087/2022, 1923/2022, 1396/2022, 1268/2020, ΔΕΦΘεσ επί αναστολής 58/2022). Συνεπώς, κατά την άποψη που επικράτησε στο Κλιμάκιο ο προβαλλόμενος ως άνω πρώτος λόγος της δεύτερης προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος κατά τα βασίμως προβαλλόμενα και εκ μέρους του ίδιου του παρεμβαίνοντος.

Επειδή, κατά τη μειοψηφούσα γνώμη της Εισηγήτριας Μ Κανάβα από τους όρους 2.4.4. και 5.1.2 και το Παράρτημα Β της διακήρυξης, συνάγεται σαφώς η υποχρέωση των διαγωνιζομένων να συμπεριλάβουν στην προσφερόμενη τιμή εκτός από τις υπέρ του Δημοσίου και τρίτων κρατήσεις, και κάθε άλλη, κατά την κείμενη νομοθεσία, επιβάρυνση (πλην ΦΠΑ) για την παροχή των υπηρεσιών στον τόπο και με τον τρόπο που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η παρακράτηση φόρου εισοδήματος σε ποσοστό 8%. Δοθέντος δε ότι στις διατάξεις της διακήρυξης του υπό κρίση διαγωνισμού ουδεμία διάκριση γίνεται αναφορικά με τον χαρακτήρα ή τη φύση των επιβαρύνσεων που βαρύνουν τον ανάδοχο, τυχόν εννοιολογικός προσδιορισμός της επίδικης παρακράτησης ως αποκλειστικά φορολογικής επιβάρυνσης του υποψηφίου αναδόχου, μη υπολογιζόμενης επί του αντικειμένου της σύμβασης όχι μόνο δεν βρίσκει έρεισμα στις διατάξεις του παρόντος διαγωνισμού αλλά έρχεται και σε αντίθεση με αυτές που ορίζουν ρητά τον υπολογισμό της επί της καθαρής αξίας των προσφερόμενων υπηρεσιών, σε κάθε δε περίπτωση, η φύση ή ο χαρακτήρας της επίμαχης παρακράτησης δεν αίρει την υποχρέωση του διαγωνιζομένου να συμπεριλάβει τη συγκεκριμένη επιβάρυνση στην οικονομική του προσφορά, δίχως να συναρτάται από την ύπαρξη ή μη στον πίνακα ανάλυσης οικονομικής προσφοράς του Παραρτήματος της διακήρυξης διακεκριμένου προς τούτο πεδίου (βλ. *ad hoc* ΔΕΦΑθηνών 1452/2023, 1923/2022 2029/2021, 1821/2021, ΔΕΦΘεσ/κης 93/2020, 26/2019, ΔΕΦΛαρισας 128/2022, 34/2020). Επομένως, η μη τήρηση της υποχρέωσης συμπερίληψης στην οικονομική προσφορά της παρακράτησης φόρου, η οποία συναρτάται αναγκαίως με τον τρόπο σύνταξης και το περιεχόμενο της

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

οικονομικής προσφοράς, συνεπάγεται τον αποκλεισμό διαγωνιζόμενου, καθώς εμπίπτει στους παρατιθέμενους στον όρο 2.4.6 της διακήρυξης λόγους απόρριψης. Εν προκειμένω, ως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και δεν αμφισβητείται, ο παρεμβαίνων δεν έχει συνυπολογίσει στην οικονομική του προσφορά την παρακράτηση φόρου 8%. Αβασίμως, ενόψει των εκτεθέντων στην προηγούμενη σκέψη, ο παρεμβαίνων προβάλλει ότι πουθενά στη διακήρυξη δεν αναφέρεται ότι η παρακράτηση πρέπει να υπολογιστεί, επί ποινή απαραδέκτου, στην οικονομική προσφορά, καθώς και ότι συντρέχει ασάφεια της διακήρυξης επί του επίμαχου ζητήματος, τουναντίον τόσο το γράμμα της διακήρυξης όσο και το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού επιβάλλουν τον συνυπολογισμό της παρακράτησης φόρου στην οικονομική προσφορά, ενώ αλυσιτελώς επικαλείται μη κρατούσα νομολογία επί του επίμαχου ζητήματος. Ομοίως για τον ίδιο λόγο, ήτοι βάσει της ύπαρξης ρητής και σαφής υποχρέωσης της διακήρυξης περί υπολογισμού στην οικονομική προσφορά της παρακράτησης φόρου 8%, ανεξαρτήτως της φύσης και του χαρακτήρα της, απαραδέκτως ο παρεμβαίνων βάλλει κατά των σχετικών όρων της διακήρυξης υποστηρίζοντας ότι ο προυπολογισμός της σύμβασης δεν επαρκεί ώστε να υπολογιστεί το ελάχιστο νόμιμο εργατικό κόστος συμπεριλαμβανομένης της παρακράτησης φόρου 8%. Απαραδέκτως δε ο παρεμβαίνων προβάλλει ισχυρισμούς περί πλημμελειών της οικονομικής προσφοράς του δεύτερου προσφεύγοντος, καθώς η παρέμβαση ασκείται υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης. Συνεπώς, βάσει των προεκτεθέντων, ο πρώτος λόγος της δεύτερης προσφυγής κατά τη μειοψηφούσα άποψη θα πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτός ως βάσιμος κατά το σκέλος που αφορά την προσφορά του παρεμβαίνοντος.

26. Επειδή, ο δεύτερος προσφεύγων με το δεύτερο λόγο της δεύτερης προσφυγής ισχυρίζεται ότι μη νομίμως κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» διότι από την επισκόπηση της οικονομικής του προσφοράς προκύπτει ότι συμπεριέλαβε κρατήσεις ύψους 1,59 ευρώ /μήνα, οι οποίες υπολείπονται αυτών που έπρεπε να υπολογίσει, ακόμα και αν δεν έχει συμπεριλάβει την παρακράτηση φόρου 8%.

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

27. Επειδή, εκ της συνδυαστικής εφαρμογής του όρου 5.1.2 και του Παραρτήματος Β της διακήρυξης συνάγεται ότι στην οικονομική προσφορά των διαγωνιζομένων θα πρέπει να υπολογιστούν, μεταξύ άλλων, α) κράτηση 0,1% υπέρ της ΕΑΔΗΣΥ β) κράτηση ύψους 0,02% υπέρ της ανάπτυξης και συντήρησης του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, γ) κράτηση 0,06% υπέρ της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών καθώς και ότι οι υπέρ τρίτων κρατήσεις υπόκεινται στο εκάστοτε ισχύον αναλογικό τέλος χαρτοσήμου 3% και στην επι' αυτού εισφορά υπέρ ΟΓΑ 20%. Επομένως, σύμφωνα με τον όρο 2.4.6 της διακήρυξης, η μη συμπερίληψη στο υπ' αριθμ. 8 πεδίο (Νόμιμες υπέρ Δημοσίου και Τρίτων Κρατήσεις ανά Μήνα) της οικονομικής προσφοράς των ως άνω κρατήσεων αποτελεί λόγο αποκλεισμού της προσφοράς.

28. Επειδή, ως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο οικονομικός φορέας «...» δηλώνει στο σχετικό πεδίο της οικονομικής του προσφοράς ότι το ποσό των κρατήσεων ανέρχεται σε 1,59€/μήνα, το οποίο είναι προδήλως εσφαλμένο καθώς δεν υπολογίζει τις απαιτούμενες, κατά τον όρο 5.1.2 της διακήρυξης, κρατήσεις, γεγονός το οποίο συνομολογεί και η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της. Αβασίμως δε, κατά τα εκτεθέντα υπό σκέψη 9, η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται ότι ο δεύτερος προσφεύγων στερείται εννόμου συμφέροντος να προβάλλει το σχετικό λόγο. Ως εκ τούτου, βάσει των ανωτέρω, η αναθέτουσα αρχή όφειλε, κατά δεσμία αρμοδιότητα, να απορρίψει την προσφορά του οικονομικού φορέα «...» και ο δεύτερος λόγος της δεύτερης προσφυγής θα πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος.

29. Επειδή, ο δεύτερος προσφεύγων με τον τρίτο λόγο της δεύτερης προσφυγής ισχυρίζεται ότι μη νομίμως κρίθηκαν αποδεκτές οι προσφορές του παρεμβαίνοντος και του οικονομικού φορέα «...» διότι σε κανένα σημείο της προσφοράς τους δεν έκαναν επιλογή και μάλιστα με σαφήνεια κάποιου τρόπου πληρωμής, όπως ρητώς απαιτεί, επί ποινή αποκλεισμού, ο όρος 2.4.4 της διακήρυξης, η δε ως άνω πλημμέλεια δεν δύναται να συμπληρωθεί κατ' εφαρμογήν του άρθρου 102 του ν.4412/2016.

30. Επειδή, σύμφωνα με τον όρο 2.4.4 της διακήρυξης οι διαγωνιζόμενοι οφείλουν να δηλώσουν με σαφήνεια στην οικονομική τους προσφορά έναν από τους αναφερόμενους στον όρο 5.1 της διακήρυξης

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

τρόπους πληρωμής. Ωστόσο, στον όρο 5.1 της διακήρυξης δεν παρέχεται στους διαγωνιζόμενους δυνατότητα επιλογής μεταξύ περισσότερων τρόπων πληρωμής, τουναντίον προβλέπεται ένας, αποκλειστικός τρόπος πληρωμής, ήτοι ότι η πληρωμή του αναδόχου θα πραγματοποιηθεί με το 100% της συμβατικής αξίας μετά την οριστική παραλαβή των υπηρεσιών. Επομένως, ενόψει της διατύπωσης στον όρο 5.1.1 της διακήρυξης, η απαίτηση του όρου 2.4.4 της διακήρυξης περί δήλωσης στην προσφορά του τρόπου πληρωμής καθίσταται άνευ αντικειμένου, σε κάθε δε περίπτωση συντρέχει αναντιστοιχία μεταξύ των όρων 2.4.4 και 5.1.1 της διακήρυξης, η οποία δεν μπορεί να αντιταχθεί σε βάρος των συμμετεχόντων.

31. Επειδή, ως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και δεν αμφισβητείται, ο παρεμβαίνων και ο οικονομικός φορέας «...» δεν έχουν δηλώσει στις προσφορές τους κάποιον τρόπο πληρωμής, εφόσον δεν υφίσταται στον όρο 5.1.1 της διακήρυξης σχετική δυνατότητα επιλογής, έχουν δε δηλώσει την ανεπιφύλακτη συμμετοχή τους στο διαγωνισμό. Συνεπώς, βάσει των εκτεθέντων στην προηγούμενη σκέψη, η μη αναγραφή στην οικονομική προσφορά του τρόπου πληρωμής δεν άγει, άνευ ετέρου, στην απόρριψη των προσφορών του παρεμβαίνοντος και του οικονομικού φορέα «...» ως απαράδεκτων (βλ. *ad hoc* ΔΕφΧανίων Α39/2022), ενόψει δε τούτου οι ισχυρισμοί του δευτέρου προσφεύγοντος περί μη δυνατότητας διευκρίνισης προβάλλονται αλυσιτελώς και ο τρίτος λόγος της δεύτερης προσφυγής θα πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

32. Επειδή, ο δεύτερος προσφεύγων με τον τέταρτο λόγο της προσφυγής του ισχυρίζεται ότι μη νομίμως κρίθηκαν αποδεκτές οι προσφορές του παρεμβαίνοντος και του οικονομικού φορέα «...» διότι, αν και το ελάχιστο διοικητικό κόστος δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπολείπεται του ποσού των 1.190 ευρώ (με το ΕΛΠΚ των 240 ευρώ) και το ελάχιστο κόστος αναλωσίμων δεν μπορεί να είναι κάτω από 400€ για το σύνολο της διάρκειας του έργου, έχουν υπολογίσει αφενός μεν ο παρεμβαίνων για αναλώσιμα το ποσό των 39€, αφετέρου ο οικονομικός φορέας «...» διοικητικό κόστος ύψους 559,98€ και κόστος αναλωσίμων 90€ και άρα τα ποσά αυτά δεν επαρκούν για

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

την κάλυψη των αντίστοιχων αναγκών της σύμβασης, με αποτέλεσμα οι προσφορές τους να είναι ασυνήθιστα χαμηλές και ζημιογόνες.

33. Επειδή, οι αιτιάσεις του δεύτερου προσφεύγοντος περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών του παρεμβαίνοντος και του οικονομικού φορέα «...» διότι εμφανίζουν πολύ μικρό κόστος αναλώσιμων και διοικητικό κόστος προβάλλονται παντελώς αορίστως και αναποδείκτως, καθώς ο δεύτερος προσφεύγων ουδέν προσκομίζει προς απόδειξη των παρατιθέμενων στη δεύτερη προσφυγή πινάκων ως προς το διοικητικό κόστος και τις τιμές των αναλώσιμων του υπό ανάθεση έργου. Ειδικότερα, ο δεύτερος προσφεύγων δεν αποδεικνύει ότι : α) η τράπεζα Eurobank χρεώνει για εγγυητική συμμετοχής έλαχιστο ποσό 25 ευρώ ανά τρίμηνο καθώς και ότι το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων απαιτεί για την έκδοση της εγγυητικής ποσό 50€, β) το ελάχιστο κόστος έκδοσης πιστοληπτικής βεβαίωσης από τραπεζικό οργανισμό ανέρχεται για την συμμετοχή στην διαγωνιστική διαδικασία σε ποσό άνω των 150€ και γ) οι 0,4 ώρες απασχόλησης ιατρού εργασίας και 0,4 ώρες απασχόλησης τεχνικού ασφαλείας ανά εργαζόμενο ανά έτος βάσει του Ν. 3850/2010 δεν μπορούν να καλυφθούν από τα δηλωθέντα ποσά, ενώ η γενική και αόριστη επίκληση στην προσφυγή της αναλογίας κύκλου εργασιών αντίστοιχου χρονικού διαστήματος με ποσό αμοιβής εξωτερικού συνεργάτη δεν τεκμηριώνει ότι τα κόστη διοικητικής-γραμματειακής υποστήριξης, λογιστικής υποστήριξης και έκδοσης ISO ανέρχονται σε 155,18€, 49,26€ και 18,47€ αντιστοίχως. Επομένως, εκ των προαναφερθέντων ουδόλως προκύπτει ότι υφίστανται ενδείξεις και δη «σοβαρές» ότι οι προσφορές του παρεμβαίνοντος και του οικονομικού φορέα «...» δεν μπορούν να καλύψουν στοιχειώδη στοιχεία της σύμβασης και, άρα, για τον ανωτέρο λόγο δεν συντρέχει υπέρβαση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας αρχής ως προς την κρίση της περί της επάρκειας των οικονομικών προσφορών του παρεμβαίνοντος και του οικονομικού φορέα «...» και ο τέταρτος λόγος της δεύτερης προσφυγής θα πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

34. Επειδή, τέλος, ο δεύτερος προσφεύγων με τον πέμπτο λόγο της δεύτερης προσφυγής ισχυρίζεται ότι μη νομίμως κρίθηκε αποδεκτή η

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

προσφορά του παρεμβαίνοντος, διότι στο υποβληθέν ΕΕΕΣ του δεν ανέφερε κανέναν εκ των αποκλεισμών του, ως προκύπτουν από τις υπ' αριθμ. 1729_1730_1731/2020 και 694_695_696/2021 αποφάσεις της ΕΑΔΗΣΥ και συνεπώς, θα πρέπει να απορριφθεί ως ένοχος ψευδών δηλώσεων κατά τον όρο 2.2.3.4. περ. ζ της διακήρυξης.

35. Επειδή, ο πέμπτος λόγος της δεύτερης προσφυγής θα πρέπει να απορριφθεί ως παντελώς αόριστος και αναπόδεικτος, καθώς ο δεύτερος προσφεύγων δεν αναφέρει ειδικότερα ποιές συγκεκριμένες περιπτώσεις αποκλεισμού, πραγματικά περιστατικά και παραβάσεις όφειλε να είχε δηλώσει ο παρεμβαίνων στο ΕΕΕΣ του, ούτε βέβαια θεωρείται παραδεκτός και ορισμένος λόγος προσφυγής, κατ' άρθρον 367 του ν. 4412/2016, η παράθεση αποσπασμάτων παλαιότερων αποφάσεων της ΕΑΔΗΣΥ, η οποία δεν δύναται να υποκαταστήσει τον προσφεύγοντα και να καταστήσει ορισμένο κάποιον λόγο προσφυγής δια ερμηνείας και συμπερασμάτων, ενώ, σημειωτέον ότι για όλες τις αναφερόμενες στις παρατιθέμενες αποφάσεις της ΕΑΔΗΣΥ παραβάσεις του παρεμβαίνοντος έχει παρέλθει η τριετία.

36. Επειδή, βάσει των ανωτέρω, η υπό κρίση πρώτη προδικαστική προσφυγή πρέπει να απορριφθεί, να γίνει δεκτή η παρέμβαση επί της πρώτης προσφυγής και να κατατέψει το παράβολο που κατέθεσε ο προσφεύγων για την πρώτη προσφυγή, κατ' άρθρο 363 του ν. 4412/2016. Επίσης, η υπό κρίση δεύτερη προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή, να γίνει δεκτή η παρέμβαση επί της δεύτερης προσφυγής να ακυρωθεί η με αριθμ. πρωτ. Φ.800/28/6070/Σ.1570/30.05.2023 απόφαση του Διευθυντή-Συντονιστή του Τμήματος Προμηθειών, κατά το σκέλος που κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» και να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε ο δεύτερος προσφεύγων για τη δεύτερη προσφυγή κατ' άρθρο 363 του ν. 4412/2016.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την πρώτη προσφυγή

Δέχεται την παρέμβαση επί της πρώτης προσφυγής του οικονομικού φορέα «...»

Αριθμός απόφασης: 1354,1355 /2023

Διατάσσει την κατάπτωση του κατατεθέντος επί της πρώτης προσφυγής παραβόλου ποσού 1.387,50 ευρώ υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου

Δέχεται εν μέρει τη δεύτερη προσφυγή

Δέχεται την παρέμβαση επί της δεύτερη προσφυγής του οικονομικού φορέα «...»

Ακυρώνει τη με αριθμ. πρωτ. Φ.800/40/8207/Σ.2108/25.07.2023 απόφαση του Διευθυντή-Συντονιστή του Τμήματος Προμηθειών στην οποία ενσωματώνεται η με αριθμ. πρωτ. Φ.800/28/6070/Σ.1570/30.05.2023 απόφαση του Διευθυντή-Συντονιστή του Τμήματος Προμηθειών κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό της παρούσας.

Ορίζει την επιστροφή στο δεύτερο προσφεύγοντα επί της δεύτερης προσφυγής του παραβόλου ποσού 1.388 ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 15 Σεπτεμβρίου 2023 και εκδόθηκε στις 2 Οκτωβρίου 2023 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΡΑΔΗΜΑ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗ**